

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem JUDr. Tomášem Novosadem ve věci žalobce: Prof. Ing. Vladimír Smejkal, CSc., nar. 7. 1. 1955, bytem v Praze 8, Včelařská 9, zast. JUDr. Tomášem Sokolem, advokátem se sídlem v Praze 2, Sokolská 60, proti žalovaným: 1) Tomáš Pfeffer, nar. 9. 8. 1975, bytem v Praze 6, Šermířská 2378/3b, zast. Mgr. Vitem Hrnčířikem, LL.M., advokátem se sídlem v Praze 1, Masarykovo nábřeží 14, 2) INDOC, s. r. o., se sídlem v Praze 6, Šermířská 2378/3b, IČ: 261 64 001, zast. JUDr. Robertem Matasem, advokátem se sídlem v Praze 1, Masarykovo nábřeží 14, o ochranu osobnosti,

t a k t o:

- I. Zamítá se žaloba se žádostí, aby žalovaní odstranili ze stránek www.indoc.cz článek s názvem: Policie vyšetřuje znalce Smejkala, který pomáhal Šiškově vyhýbat se veřejným zakázkám. Mezitím si ho vzal na pomoc ÚOHS.
- II. Zamítá se žaloba se žádostí, aby žalovaný ad 1/ uveřejnil na stránkách www.indoc.cz omluvu ve znění: Omluva V textu, datovaném dne 9.10.2012 s nadpisem "Policie vyšetřuje znalce Smejkala, který pomáhal Šiškově vyhýbat se veřejným zakázkám. Mezitím si ho vzal na pomoc Úřad na ochranu hospodářské soutěže", jsem, kromě jiného, tvrdil, že pana profesora Vladimíra Smejkala, CSc. vyšetřuje policie, a že vyhotovil zmanipulovaný a účelově napsaný posudek, který měl legalizovat postup náměstka Šišky při zadávání miliardového kontraktu. Tvrzení, že pana profesora Smejkala CSc. vyšetřuje policie, a že vypracoval zmanipulovaný a účelově napsaný znalecký posudek, který má legalizovat postup náměstka Šišky při zadávání miliardového kontraktu, je nepravdivé, proto je nemohu doložit konkrétními důkazy a omlouvám se za něj. Tomáš Pfeffer.
- III. Zamítá se žaloba se žádostí, aby žalovaný ad 1/ zaslal žalobci dopis s textem omluvy uvedené ve výroku II. rozsudku

- IV. Zamítá se žaloba se žádostí, aby žalovaná ad 2/ uveřejnila na stránkách www.indoc.cz omluvu ve znění: Omluva Na našem portálu byl uveřejněn článek datovaný ke dni 9.10.2012 s nadpisem "Policie vyšetřuje znalce Smejkal, který pomáhal Šiškovi vyhýbat se veřejným zakázkám. Mezitím si ho vzal na pomoc Úřad na ochranu hospodářské soutěže", autorem článku byl Tomáš Pfeffer, který kromě jiného v článku tvrdil, že pana profesora Vladimíra Smejkal, CSc. vyšetřuje policie, a že vyhotovil zmanipulovaný a účelově napsaný posudek, který měl legalizovat postup náměstka Šišky při zadávání miliardového kontraktu. Tvrzení, že pana profesora Smejkal CSc. vyšetřuje policie, a že vypracoval zmanipulovaný a účelově napsaný znalecký posudek, který má legalizovat postup náměstka Šišky při zadávání miliardového kontraktu, je nepravdivé, proto je nejsme schopni doložit konkrétními důkazy a omlouváme se za něj. INDOC s.r.o.
- V. Zamítá se žaloba se žádostí, aby žalovaná ad 2/ zaslala žalobci dopis s textem omluvy uvedené ve výroku IV. rozsudku.
- VI. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému ad 1/ na náhradě nákladů řízení částku ve výši 11.200,- Kč, do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Víta Hrnčířika, LL.M.
- VII. Ve vztahu mezi žalobcem a žalovanou ad 2/ nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í:

Žalobce se domáhá toho, aby žalovaní odstranili z internetového portálu www.indoc.cz článek s názvem „Policie vyšetřuje znalce Smejkal, který pomáhal Šiškovi vyhýbat se veřejným zakázkám. Mezitím si ho vzal na pomoc ÚOHS.“ (dále jako „Předmětný článek“), dále se domáhá toho, aby na tomto portálu každý z žalovaných uveřejnil omluvu žalobci s textem uvedeným v odstavci II., resp. IV. výroku tohoto rozsudku a aby tuto omluvu každý z žalovaných zaslal žalobci dopisem. Tvrdí, že článkem, jehož autorem je žalovaný 1) a jenž je umístěn na webové stránce www.indoc.cz, jejímž provozovatelem je žalovaná 2), bylo neoprávněně zasaženo do jeho cti a důstojnosti. V článku bylo totiž nepravdivě sděleno, že žalobce podal zmanipulovaný a účelově napsaný znalecký posudek, který měl legalizovat postup při zadání miliardového kontraktu ústředním orgánem státní správy bez otevřeného výběrového řízení. Rovněž nepravdivé je tvrzení z titulku článku o tom, že žalobce je vyšetřován policií. Tato nařčení jsou difamující v osobní i profesní rovině. Dále žalobce uvádí, že sporná tvrzení z Předmětného článku nejsou oprávněnou kritikou, neboť se z nich podává, že motivy žalobce k podání znaleckého posudku byly nečestné, nemorální či dokonce nezákonné, což je třeba odlišit od situace, kdy by žalovaní jen uváděli své výhrady ke znaleckému posudku. Skutečným cílem žalovaného 1) tak bylo znectění žalobce a poškození jeho dobrého jména. Žalobce není osobou veřejného zájmu, neboť není společensky známou osobou ani nerozhoduje o nakládání s veřejnými prostředky. Zásah do osobnostních práv žalobce je pak tím závažnější, že se týká i jeho profesní sféry, tedy zdroje obživy.

Žalovaný 1) navrhnul zamítnutí žaloby. Veškerá tvrzení uvedená v Předmětném článku jsou podle něj pravdivá, policie žalobce vyšetřuje na základě trestního oznámení podaného žalovaným 1) a druhým jednatelem žalované 2). Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) odmítl znalecký posudek žalobce v předmětné věci jako nezpůsobilý k účelu, pro nějž byl vydán, a uvedl, že vypracováním posudku zadavatel hodlal legitimizovat svůj dříve přijatý záměr zadat veřejnou zakázku přímo firmě IBM Česká republika, spol. s r.o. (dále jen IBM) v jednacím řízení bez uveřejnění. Předmětný článek tedy obsahuje pouze pravdivá tvrzení, a nemohl tak neoprávněně zasáhnout do osobnostních práv žalobce. Dále žalovaný 1) uvedl, že Předmětný článek napsal v rámci svého ústavně zaručeného práva na svobodu názoru a práva na rozšiřování informací, přičemž vycházel z pravdivých skutečností, na základě kterých vyslovil svůj hodnotící názor. Předmětný článek upozornil na činnost žalobce jakožto soudního znalce, tedy osoby, která vstupuje do veřejné sféry. Navíc se jednalo o veřejnou zakázku za více než miliardu korun, a proto jde o celospolečenskou problematiku. Intimní sféra žalobce nebyla zasažena. Zdůraznil, že závěry ÚOHS (veřejně dostupné na jeho webové stránce) po obsahové stránce zcela odpovídají obsahu Předmětného článku, byť je na rozdíl od článku použit úřední jazyk. K Předmětnému článku byl rovněž připojen odkaz na samotný posudek, aby si čtenáři mohli udělat vlastní názor.

Žalovaná 2) rovněž navrhla zamítnutí žaloby. Internetové stránky www.indoc.cz sice skutečně stále provozuje, avšak obsahují vyjádření názorů sdružení INDOC, které tak za obsah stránek odpovídá, což je vyjádřeno i v copyrightu k této stránce. Žalovaný 1) jako autor článku je členem tohoto sdružení. Žalovaná 2) dále konstatuje, že neexistuje žádná souvislost mezi uveřejněním článku a její činností. Autor navíc nepublikoval článek z pozice jednatele žalované 2), ale jako fyzická osoba. Dále žalovaná 2) uvedla, že ve Sdružení INDOC, jehož členové na webové stránce www.indoc.cz prezentují své názory, není členem a žádným způsobem obsah těchto stránek neovlivňuje. Předmětný článek samotný je pak legitimní kritikou žalobcovy znalecké činnosti, jedná se o výkon práva na svobodu projevu a informování veřejnosti o této věci je ve veřejném zájmu.

Soud učinil dále uvedená skutková zjištění na základě označených důkazů.

Žalobce je znalcem v oborech ekonomika, elektronika, kriminalistika, kybernetika, školství a kultura (*karta znalce z www.justice.cz*).

Žalovaná 2) je obchodní společností, jejímiž jednatelem jsou žalovaný 1) a Ing. Martin Kovařík (*výpis z obchodního rejstříku k druhé žalované*).

Sdružení INDOC uvádí na webové stránce www.indoc.cz jako členy svého týmu žalovaného 1), Ing. Martina Kovaříka a Mgr. Vítězslavu Kukákovou (*informace ke sdružení INDOC z www.indoc.cz*). Na webové stránce www.indoc.cz bylo dne 26. 11. 2012 jako čtvrté v pořadí uveřejněno avízo na Předmětný článek, tj. titulek, první odstavec Předmětného článku a proklik na text celého článku (*náhled stránek www.indoc.cz z 26. 11. 2012*).

Předmětný článek s názvem Policie vyšetřuje znalce Smejkal, který pomáhal Šiškovvi vyhýbat se veřejným zakázkám. Mezitím si ho vzal na pomoc ÚOHS. je datován dnem 9. 10. 2012 a jako autor je uveden žalovaný 1). V prvním odstavci mimo jiné stojí: „Na konci minulého týdne přijalo Nejvyšší státní zastupitelství trestní oznámení, které detailně popisuje zmanipulovaný a účelově napsaný znalecký posudek, jehož autorem je profesor Vladimír Smejkal. Posudek měl legalizovat postup náměstka Šišky při zadání miliardového kontraktu na kontrolu podvodů při vyplácení sociálních dávek firmě IBM bez otevřeného výběrového

řízení.“ V první třetině článku se řeší nejprve žalobcův posudek pro Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV), který měl být účelový a měl sloužit námětku Šiškovu jako alibi k uzavření smlouvy s IBM, dle článku se jedná o posudek nekvalitní, jeho závěry jsou neobjektivní a nevěrohodné, žalobce se zaměřil výhradně na řešení IBM. Ve druhé třetině článku se uvádí, že žalobce byl pověřen vypracováním znaleckého posudku rovněž pro ÚOHS, a to ve věci zakázky informačního systému na výplatu dávek, přičemž v této kauze figuruje jako jeden ze zadavatelů rovněž MPSV, což je označeno za absurdní a dle autora tím ÚOHS udělal z kozla zahradníka. Poslední třetina článku se věnuje jinému znalci. V textu článku jsou odkazy na různé dokumenty, mezi nimi i na předmětný znalecký posudek žalobce a jeho přílohu č. 1 (*Předmětný článek z 9. 10. 2012*).

Dne 12. 10. 2012 právní zástupce žalobce vyzval žalovaného 1), aby Předmětný článek odstranil a žalobci se omluvil (*předžalobní upomínka ze dne 12. 10. 2012 s dokladem e-mailové korespondence*).

Žalobce zpracoval pro MPSV znalecký posudek, jehož účelem bylo posouzení zadání veřejné zakázky na dodání řešení, které umožňuje odhalování mj. podvodných případů v procesu posuzování žádostí o sociální dávky. Na otázku zadavatele, zda je společnost IBM z objektivních technických důvodů jediným dodavatelem, který je schopen zajistit plnění předmětu veřejné zakázky a zda je splněna podmínka ochrany výhradních práv, odpověděl žalobce kladně (*znalecký posudek žalobce č. 2339/2011 ze dne 17. 10. 2011 s přílohami*).

ÚOHS rozhodnul (*rozhodnutí ÚOHS ze dne 24. 10. 2012, č.j. ÚOHS-S327/2012/VZ-16330/2012/521/MLa*), že MPSV jako zadavatel veřejné zakázky „Zlepšení adresnosti a účelovosti vyplácení dávek z pojistných i nepojistných systémů, na jejichž výplatu má vliv činnost LPS“ nedodrželo postup stanovený zákonem o veřejných zakázkách, když pro zadání veřejné zakázky použilo jednací řízení bez uveřejnění, aniž by k tomu byly splněny podmínky stanovené zákonem. ÚOHS proto předmětné zadávací řízení zrušil. Druhým účastníkem správního řízení – navrhovatelem - byla SAS Institute ČR, s.r.o., zastoupená Ing. Martinem Kovaříkem. ÚOHS konstatoval, že použití jednacího řízení bez uveřejnění je možné pouze v případě, že prokazatelně existuje jediný dodavatel schopný splnit předmět plnění veřejné zakázky. Zadavatel je zejména povinen zajistit, aby objektivní existence důvodů, která vedla k aplikaci jednacího řízení bez uveřejnění, byla prokazatelná a přezkoumatelná (*bod 53. výše citovaného rozhodnutí ÚOHS*). ÚOHS uvádí, že zadavatel možnost zadat veřejnou zakázku v jednacím řízení bez uveřejnění opírá zejména o znalecký posudek žalobce (*bod 54.*), což může být obhajitelný postup, avšak takový znalecký posudek by se musel primárně soustředit na zjištění, který z dodavatelů figurujících na daném trhu by byl schopen dodat způsobilé řešení, a nikoliv na otázku, zda je určitý předem určený subjekt jako jediný schopen realizovat předmět veřejné zakázky. Zadavatelem takto položená otázka však ještě neznamená, že by závěry znaleckého posudku mohly být automaticky zpochybněny, znalec nicméně musí detailně zmapovat situaci, přičemž musí mít totožný přístup ke všem subjektům pohybujícím se na trhu, k čemuž je zapotřebí poskytnutí relevantních informací z jejich strany (*bod 56.*). ÚOHS uvádí, že z okolností případu lze učinit závěr, že zadavatel s realizací zakázky subjektem odlišným od IBM vůbec nepočítal. Již v červnu 2011 totiž zadavatel členům vlády sdělil, že daná veřejná zakázka může být z technických důvodů realizována pouze firmou IBM, přičemž znalecký posudek nechal zpracovat až v říjnu 2011. Tyto souvislosti napovídají dle ÚOHS tomu, že důvodem pro vyhotovení znaleckého posudku nebylo primárně zjištění, zda existuje více dodavatelů způsobilých realizovat předmět veřejné zakázky, ale že jeho vypracováním hodlal zadavatel legitimizovat svůj dříve přijatý záměr zadat veřejnou zakázku přímo IBM v jednacím řízení bez uveřejnění (*bod 58.*). Jestliže pak zadavatel jednal s IBM a

získával informace týkající se jejich systému, aniž by měl jistotu, že IBM je skutečně jediným způsobilým dodavatelem, porušil tím podle ÚOHS ve vztahu k jiným možným dodavatelům zásady rovného zacházení a zákazu diskriminace zakotvené v zákoně o veřejných zakázkách. Vzhledem k tomu, že zadavatel opřel zadání veřejné zakázky o znalecký posudek, je podle ÚOHS žádoucí, aby při jeho zpracování byly dodrženy tytéž zásady, které vážou zadavatele při zpracování zadávacích podmínek (*bod 59.*). ÚOHS konstatuje, že přístup žalobce ke zpracování znaleckého posudku není způsobilý k přijetí závěru, že jediným možným dodavatelem je IBM, a to proto, že u dalších potenciálně možných dodavatelů nezkoumal žalobce konkrétní technická řešení tak detailně, jako řešení firmy IBM. Žalobce se podle ÚOHS spíše soustředil na dokázání toho, proč je plnění poskytované firmou IBM nejlepší možné, přičemž upozadil otázku, která z na trhu nabízených řešení ještě přicházejí v úvahu (*bod 60.*). ÚOHS rovněž uvádí, že otázku zadavatele nelze považovat a priori za nevhodně položenou, avšak pouze v tom případě, pokud by znalci (tj. žalobci) podotázky reflektovaly skutečný cíl znaleckého posudku, tedy kolik dodavatelů je s to plnit předmět veřejné zakázky. Znalec (tj. žalobce) však v odpovědi na klíčovou podotázku potenciální řešení jiných firem bezdůvodně poměřoval optikou vlastností systému od firmy IBM. Další podotázky by pak měly význam jen v situaci, kdy by bylo jisté, že systém firmy IBM je skutečně jediným způsobilým řešením na daném trhu. Konečný závěr znalce (tj. žalobce) tedy není dle ÚOHS podložen relevantními zjištěními, a proto znalecký posudek neumožňuje učinit objektivní a nestranný závěr, zda byla veřejná zakázka v jednacím řízení bez uveřejnění zadána v souladu se zákonem (*bod 61.*). ÚOHS shrnul, že znalecký posudek je diskvalifikován přístupem znalce (tj. žalobce) k jednotlivým dodavatelům při porovnání dostupných řešení na trhu a dále tím, že žalobce podotázky nestanovil tak, aby mohl být závěr znaleckého posudku vůbec relevantní k posouzení, zda byly splněny zákonné podmínky pro použití jednacím řízení bez uveřejnění (*bod 64.*), zároveň však upozornil, že nepřezkoumával správnost odborných závěrů žalobce vyslovených ve znaleckém posudku (*bod 65.*). Toto rozhodnutí ÚOHS nabylo právní moci dne 9. 11. 2012 (*rozhodnutí ÚOHS ze dne 24. 10. 2012, č.j. ÚOHS-S327/2012/NZ-16330/2012/521/MLa, vytištěné ze stránek Úřadu, na němž je vyznačeno datum nabytí právní moci*).

Sdružení INDOC podalo na Ministerstvu spravedlnosti podnět k zahájení řízení o přestupku žalobce spočívajícím v porušení povinnosti žalobce vykonávat znaleckou činnost řádně. Přestupek měl být spáchán v souvislosti se zpracováním znaleckého posudku č. 2339/2011 ze dne 17. 10. 2011 (*podnět k zahájení řízení o přestupku ze dne 12. 11. 2012*).

Žalovaný 1) podal Nejvyššímu státnímu zastupitelství trestní oznámení na žalobce pro podezření z trestného činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku (*oznámení o podezření ze spáchání trestného činu ze dne 4. 10. 2012*). Toto podání bylo postoupeno Městskému státnímu zastupitelství v Praze (*sdělení NSZ ze dne 10. 10. 2012*), následně byla věc postoupena k prověření policejnímu orgánu PČR, Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality SKPV (*vyrozumění OSZ Praha 8 ze dne 29. 10. 2012*). Tento útvar pak informoval oznamovatele, že ve věci prozatím probíhá šetření (*vyrozumění Policie ČR ze dne 30.11.2012*). Dne 1. 2. 2013 byly Policií ČR, Útvarem odhalování korupce a finanční kriminality SKPV po provedeném šetření ve věci zahájeny úkony trestního řízení za účelem objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a to pro podezření ze spáchání trestného činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku spáchaného v souvislosti se zpracováním znaleckého posudku č. 2339/2011 ze dne 17. 10. 2011. Ke dni 27. 2. 2013 je ve věci vedeno prověřování a policejním orgánem nebylo dosud vydáno žádné meritorní rozhodnutí (*vyjádření Policie ČR ze dne 27. 2. 2013*).

V médiích se v souvislosti s výše uvedeným rozhodnutím ÚOHS o zrušení veřejné zakázky na systém zabraňující zneužití sociálních dávek objevilo několik článků. Uvádí se, že žalobcův znalecký posudek měl pouze sloužit k legalizaci postupu MPSV a byl antimonopolním úřadem označen za nezpůsobilý (*článek z www.aktuálně.cz „Drábek a Šiška porušili zákon, obří zakázku ÚOHS zrušil“ ze dne 16. 11. 2012; článek z www.ihned.cz „Antimonopolní úřad zakázal MPSV kvůli výběrovému řízení uzavřít smlouvu s IBM“ ze dne 24. 10. 2012*), popřípadě jsou tyto informace uvedeny bez jména žalobce pouze s odkazem na znalecký posudek ve věci podaný (*text z www.ceskatelevize.cz – ÚOHS zrušil miliardový tendr, za nímž stál náměstek Šiška“ ze dne 16. 11. 2012*).

Z hesla „Vladimír Šiška“ z internetové encyklopedie Wikipedie bylo zjištěno, že tento je bývalým 1. náměstkem ministra práce a sociálních věcí a dne 1. 10. 2012 byl protikorupční policií obviněn z úplatkářství (*informace z wikipedie k osobě Vladimír Šiška*).

Žalobce byl jako znalec přibrán ÚOHS ve věci týkající se veřejné zakázky Uzavření rámcové smlouvy na poskytování licencí k produktům Microsoft. Zadavatelem této zakázky bylo Ministerstvo práce a sociálních věcí. Pro potřeby ÚOHS vypracoval žalobce znalecký posudek dne 15. 10. 2012. Také v tomto případě byl na žalobce podán společností STUDENT AGENCY, a. s., (na hlavičkovém papíru sdružení INDOC) podnět k zahájení řízení o přestupku znalce (*podnět k zahájení řízení o přestupku znalce ze dne 7.11.2012 a rozhodnutí ÚOHS ze dne 25. 2. 2013, č.j. ÚOHS-S196,259,303/2012/NZ-3491/2013/511/MOn*).

Provedení důkazů *účastnickým výslechem žalobce, obsahem spisu ÚOHS vedeným v předmětné věci a výslechem svědků Mgr. Miroslava Uříčáře, JUDr. Martina Maixnera Ph.D., PhDr. Pavla Stefanoviče, Prof. Ing. Karla Raise a Doc. JUDr. Pavla Matese* bylo soudem zamítnuto, neboť z důkazů označených v předešlých odstavcích byl zjištěn skutkový stav v rozsahu postačujícím k rozhodnutí věci.

Na základě nyní popsaného zjištěného skutkového stavu soud dovodil, že žaloba není důvodná.

Podle ust. § 11 občanského zákoníku má fyzická osoba právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy.

Podle ust. § 13 odst. 1 občanského zákoníku má fyzická osoba právo se zejména domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a aby jí bylo dáno přiměřené zadostiučinění.

Podle ust. § 135 odst. 2 věta druhá o. s. ř. otázky, o nichž přísluší rozhodnout jinému orgánu, může soud posoudit sám. Bylo-li však o takové otázce vydáno příslušným orgánem rozhodnutí, soud z něho vychází.

Podle usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 4. 2007, sp. zn. 30 Cdo 996/2007, při odlišení skutkového tvrzení a hodnotového soudu je významné konstatování, že skutkové tvrzení se opírá o fakt, objektivně existující realitu, která je zjiřitelná pomocí dokazování, pravdivost tvrzení je tedy ověřitelná. V zásadě platí, že pravdivá informace nezasahuje do práva na ochranu osobnosti, pokud tento údaj není podán tak, že zkresluje skutečnost, či není natolik intimní, že by odporoval právu na ochranu soukromí a lidské důstojnosti. Hodnotící soud naopak vyjadřuje subjektivní názor svého autora, který k danému faktu zaujímá určitý

postoj tak, že jej hodnotí z hlediska správnosti a přijatelnosti, a to na základě vlastních (subjektivních) kritérií. Hodnotící soud proto nelze jakkoli dokazovat, je však nutné zkoumat, zda se zakládá na pravdivé informaci, zda forma jeho veřejné prezentace je přiměřená a zda zásah do osobnostních práv je nevyhnutelným průvodním jevem výkonu kritiky, tzn. zda primárním cílem kritiky není hanobení a zneuctění dané osoby.

Podle rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ze dne 12. 7. 2001 ve věci Feldek proti Slovenské republice (PR ESLP č. 4/2001, s. 162 – 172) tam, kde je nějaké vyjádření hodnotovým soudem, může přiměřenost zasahování záviset na tom, zda pro napadené vyjádření existuje dostatečný faktický podklad, protože i hodnotový soud bez jakéhokoli faktického podkladu může být přehnaný. Nezbytnost souvislosti mezi hodnotícím soudem a skutečnostmi, jež ho podpírají, se může měnit případ od případu podle specifických okolností.

Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2005, sp. zn. I. ÚS 453/03 věcí veřejnou jsou veškeré agendy státních institucí, jakož i činnost osob působících ve veřejném životě, tj. např. činnost politiků místních i celostátních, úředníků, soudců, advokátů, popř. kandidátů či čekatelů na tyto funkce; věcí veřejnou je ovšem i umění včetně novinářských aktivit a showbyznysu a dále vše, co na sebe upoutává veřejnou pozornost. Tyto veřejné záležitosti, resp. veřejná činnost jednotlivých osob mohou být veřejně posuzovány. Při kritice veřejné záležitosti vykonávané veřejně působícími osobami platí z hlediska ústavního presumpce, že jde o kritiku ústavně konformní.

Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 17. 7. 2007, sp. zn. IV. ÚS 23/05 se právo na čest uplatňuje ve více sférách. Jedná se o soukromou sféru, sféru společenskou, občanskou a profesionální, přičemž poslední tři lze označit za sociální sféru. Vnější okraj sociální sféry jednotlivce tvoří tzv. veřejná sféra. V této sféře neexistují prakticky žádná omezení pro šíření pravdivých faktů z ní. Je zřejmé, že tato sféra lidského života se zcela kryje s profesionální sférou osob působících ve veřejném životě.

Soud nejprve zkoumal, zda výroky z Předmětného článku jsou vůbec objektivně způsobilé zasáhnout do osobnostních práv žalobce. Přihlédl k tomu, že žalobce je vysokoškolským profesorem a znalcem v několika oborech, přičemž v Předmětném článku se uvádí, že je autorem zmanipulovaného a účelově napsaného znaleckého posudku, který měl legalizovat postup, kdy zadavatel chtěl veřejnou zakázku zadat předem vybrané firmě. Přímo v titulku pak bylo uvedeno, že žalobce vyšetřuje policie a že pomáhal náměstkovi Šiškovi vyhýbat se veřejným zakázkám. Náměstek Šiška byl přitom několik dní před uveřejněním Předmětného článku obviněn z úplatkářství. Uvedené výroky tak byly objektivně způsobilé zasáhnout do žalobcova práva na osobní i profesní čest a důstojnost.

Evropská i národní judikatura dovodila, že je třeba rozlišovat mezi hodnotícími úsudky a skutkovými tvrzeními (fakty), pravdivost lze prokazovat pouze u skutkových tvrzení. Dělicí linie mezi těmito dvěma kategoriemi však není ostrá a vždy záleží na celkovém kontextu a na okolnostech jednotlivého případu.

V předmětné věci pak soud dospěl k závěru, že obsah článku odpovídá skutkovému stavu tak, jak vyplynul z provedeného dokazování.

Soud v souladu s ust. § 135 odst. 2 věta druhá o. s. ř. v první řadě vycházel z pravomocného rozhodnutí ÚOHS, kterým bylo zrušeno zadávací řízení, ve kterém žalobce podal znalecký posudek, a prohlásil, že došlo k porušení zákona o veřejných zakázkách.

ÚOHS detailně rozebral, z jakého důvodu bylo zadávací řízení v rozporu se zákonem. Konstatoval, že MPSV se rozhodlo zadat danou zakázku firmě IBM a teprve po několika měsících se rozhodlo svůj záměr legitimizovat pomocí znaleckého posudku, jehož vypracování svěřilo žalobci. Zadání veřejné zakázky se tak opíralo především o tento posudek. ÚOHS jasně uvedl, že přístup žalobce ke zpracování posudku nebyl způsobilý k přijetí závěru, že IBM je jediným možným dodavatelem. Žalobce si zejména od ostatních potenciálních soutěžitelů nevyžádal podrobnější informace, na základě kterých by teprve mohl posoudit, zda je systém IBM jediným možným řešením na našem trhu, tuto zásadní záležitost upozadil a když už se jí v jedné podotázce zabýval, bezdůvodně řešení jiných firem poměřoval vlastnostmi systému IBM. Posudek tak byl diskvalifikován přístupem žalobce. Tak, jak byl vypracován, nemohl dát relevantní odpověď, zda byla zvolená forma zadávacího řízení vylučující jakoukoliv soutěž v souladu se zákonem.

Zásadní výhrady ÚOHS (jak byly podrobně zmíněny ve skutkové části rozsudku) k žalobcovu přístupu k vypracování daného posudku v souvislosti s dalšími učiněnými zjištěními (vláda byla informována o tom, že zakázku provede IBM ještě před zadáním posudku, obvinění náměstka Šišky z úplatkářství) mohou objektivně vzbuzovat zásadní pochybnosti o nestrannosti žalobce a o jeho motivech, které měl při vypracování znaleckého posudku. Žalobce coby soudní znalec je jednoznačně osobou veřejného zájmu, tím spíše to platí v okamžiku, kdy vyhotovuje posudek ve věci veřejné zakázky velkého rozsahu. Je zřejmé, že znalec podal neobjektivní posudek stranící jedinému dopředu již vybranému uchazeči o veřejnou zakázku. Takové jednání žalobce je kritiky hodné a ospravedlňuje komentář, který k němu v Předmětném článku zazněl, a to včetně úvah, jež autor na základě žalobcova posudku vyslovit - tedy že posudek byl zmanipulovaný, že měl náměstkovi Šiškově posloužit jako alibi, že je nevěrohodný a neobjektivní apod. Takovéto úvahy jsou přípustné, neboť odpovídají reálnému základu spočívajícímu ve vadách posudku shora již vyjmenovaných. Názor, že posudek byl zmanipulovaný a účelově napsaný, je v tomto světě legitimní (a proto veřejně vyslovitelný), neboť reálná možnost, že tomu tak bylo, má oporu ve skutkových zjištěních.

Osoba veřejného zájmu musí takovou kritiku své veřejné činnosti, která je obsažena v Předmětném článku, strpět, ledaže by se jednalo o exces z práva na svobodu projevu. Soud proto dále zkoumal, zda vyjádřený názor žalobce byl podán adekvátní formou a zda neměl primárně za cíl znectění žalobce. Zjistil, že žalovaní nepoužili bezobsažně urážlivé či vulgární výrazy a navíc čtenářům předložili také samotný žalobcům posudek, aby si každý mohl utvořit vlastní (eventuálně tedy i odlišný) názor na kvalitu popř. účel posudku. Důležité je také posouzení namítaných výroků v kontextu celého Předmětného článku, v kterém je kritizována nejen znalecká činnost žalobce, ale i dalšího znalce a především činnost MPSV jako zadavatele zakázek. Oprávněná je rovněž kritika jednání ÚOHS, který sám ustanovil žalobce v související věci jako znalce, byť žalobce vypracovával posudek i pro jednu ze stran souvisejícího sporu (tj. pro zadavatele MPSV).

Tvrzení o tom, že žalobce vyšetřuje policie, je pravdivé. Zákonná definice vyšetřování v ust. § 161 odst. 1 trestního řádu sice uvádí, že vyšetřování je úsek trestního stíhání od sdělení obvinění do podání obžaloby, nicméně v Předmětném článku určeném především neprávnické veřejnosti bez detailních znalostí trestního práva je podle názoru soudu možné pod tento termín podřadit i fázi šetření (do zahájení úkonů trestního řízení) a prověřování (do vznesení obvinění). V době zveřejnění Předmětného článku sice informace o vyšetřování žalobce policií v souvislosti s předmětným posudkem vycházela pouze z toho, že žalovaní podali na žalobce trestní oznámení, jak ale vyplynulo z informací podaných Policií ČR, byly

k 1. 2. 2013 ve věci zahájeny úkony trestního řízení. Z toho vyplývá, že trestní oznámení na žalobce nebylo podáno svévole (pouze za účelem toho, aby žalovaní mohli o žalobci tvrdit, že je vyšetřován policií) a že se jím policie nadále zabývá a v mezidobí od zveřejnění Předmětného článku do vyhlášení tohoto rozsudku učinila další krok v trestním řízení, byť dosud nebyl žalobce obviněn. Žalovaní přitom v Předmětném článku netvrdili, že žalobce byl obviněn a je trestně stíhán.

Předmětným článkem žalovaní vykonali ústavně zaručené právo vyjadřovat své názory a rozšiřovat informace, aniž by zasáhli do jiných práv a svobod. Tímto článkem neoprávněně zasazeno do osobnostních práv žalobce, a proto byla žaloba zamítnuta za užití ust. § 13 odst. 1 obč. zák., arg. a contrario.

Žalovaní byli v řízení plně úspěšní. V souladu s ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. přísluší prvnímu žalovanému náhrada nákladů řízení ve výši 11.200,- Kč [odměna advokáta ve výši 10.000, Kč dle ust. § 9 odst. 3 písm. d) ve spojení s ust. § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb. za 4 úkony právní služby – převzetí věci, vyjádření ve věci samé a účast při jednání trvajícím déle než dvě hodiny, a paušální náhrada ve výši 1.200,- Kč za 4 úkony právní služby po 300,- Kč dle ust. § 13 odst. 3 zmíněné vyhlášky]. Druhé žalované účelně vynaložené náklady v řízení nevznikly, a proto soud dle ust. § 142 odst. 1 o. s. ř., arg. a contrario, rozhodl, že ve vztahu mezi žalobcem a žalovanou 2) nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení. Druhá žalovaná byla sice zastoupena v řízení advokátem (odlišným od zástupce prvního žalovaného), nicméně toto zastoupení soud nepokládá za účelné. Ve vztahu k oběma žalovaným byl uplatněn nárok z jediného skutku, první žalovaný je zároveň statutárním orgánem i společníkem druhé žalované a advokát druhé žalované v průběhu řízení povětšinou jen odkazoval na argumentaci advokáta prvního žalovaného (jak v písemných podáních, tak také v průběhu jednání před soudem). Při ctění zásady hospodárnosti řízení (která platí i pro jeho účastníky) měli oba žalovaní ustanovit jediného právního zástupce.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku je odvolání přípustné k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím soudu zdejšího do 15 dnů od jeho doručení. Nesplní - li žalobce povinnost rozsudkem mu uloženou, může se jejího splnění domáhat žalovaný 1) výkonem rozhodnutí.

V Praze dne 9. května 2013

JUDr. Tomáš Novosad, v.r.
soudce

Za správnost vyhotovení:
Ilona Jiranová